

ISSN 2217-6985

LOKALNA SAMOUPRAVA

BESPLATAN PRIMERAK

Broj 60

Februar 2013. godine

www.skgo.org

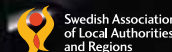
IZDANJE STALNE KONFERENCIJE GRADOVA I OPŠTINA
SAVEZA GRADOVA I OPŠTINA SRBIJE

LOKALNA SAMOUPRAVA U PROCESU PRISTUPANJA SRBIJE EU

Ovaj broj časopisa podržala je Kraljevina Švedska u okviru programa "Podrška lokalnim samoupravama u Srbiji u procesu evropskih integracija"

40. СКУПШТИНА

СТАЛНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ ГРАДОВА И ОПШТИНА

САВЕЗА ГРАДОВА И ОПШТИНА СРБИЈЕ

Časopis Lokalna samouprava je izdanje Stalne konferencije gradova i opština - Saveza gradova i opština Srbije. Ovaj broj časopisa podržala je Kraljevina Švedska u okviru programa "Podrška lokalnim samoupravama u Srbiji u procesu evropskih integracija". Izdavač je isključivo odgovoran za informacije koje se nalaze u publikaciji.

Stalna konferencija gradova i opština - Savez gradova i opština Srbije, Makedonska 22, Beograd, tel. 011/3223-446, e-mail: sekretariat@skgo.org, <http://www.skgo.org>.
ISSN 2217-6985. Uređuju: Vladimir Jovanović, Željko Krnetić i Katarina Arambašić Pivić; Fotografije SKGO; Grafička postavka: Aleksandar Marković; Štampa: Birograf Comp d.o.o.

GODINA ZNAČAJNIH REZULTATA I VELIKIH IZAZOVA

Bez obzira što je godina za nama bila puna izazova, za nas koji se bavimo razvojem lokalne samouprave bila je veoma značajna i možemo reći da smo zadovoljni rezultatima koje smo postigli. Osim lokalnih izbora koji su obeležili prošlu godinu u smislu unošenja promena u dnevni ritam lokalnih administracija, tokom prethodnih meseci uspeali smo da realizujemo veliki broj inicijativa koje su za krajnji cilj imale bolji i kvalitetniji život građana.

Radili smo na unapređenju položaja lokalnih vlasti

U godini koja je iza nas nastavili smo da aktivno zastupamo interese lokalnih vlasti i time ostvarimo važne rezultate koji su doveli do boljeg položaja lokalnih vlasti i do unapređivanja normativnih rešenja koja se tiču lokalne samouprave. Učešće i uticaj SKGO u pripremi niza značajnih propisa govori u prilog tome da je SKGO prihvaćena kao pouzdan i nezaobilazan partner u ovom procesu.

Uspešno smo saradivali sa svim resornim ministarstvima nadležnim za lokalnu samoupravu i finansije. Jedan od najvažnijih rezultata postignut je u radu na izmenama i dopunama Zakona o finansiranju lokalne samouprave. Na inicijativu SKGO delimično je izmenjen predlog ovog Zakona, čime su umanjeni negativni efekti opredeljenja republičkih institucija za ukidanjem većeg broja taksi i naknada na lokalne budžete.

Pokrenuli smo veliki broj inicijativa među kojima su i decentralizacija inspekcijanskog nadzora, reforma održavanja stambenih zgrada, skretali

smo pažnju na značajnu ulogu koju lokalne vlasti treba da imaju na razvoj sporta i radili na izradi metodologije za određivanje cena komunalnih usluga i proizvoda.

Našim članovima smo pružali usluge koje odgovaraju njihovim potrebama

Značajnu pažnju posvetili smo i unapređenju usluga koje pružamo članicama kako bismo izašli u susret potrebama gradova i opština. Široka paleta usluga članstvu pružana je kroz 72 različite obuke, savetodavnu podršku kroz pružanje brzih odgovora, implementaciju SLAP sistema u kojem se nalazi 37 objavljenih opštinskih i međuopštinskih infrastrukturnih projekata u oblasti životne sredine investicione vrednosti veće od 800 miliona €. Pružali smo podršku lokalnim samoupravama u strateškom planiranju i u realizaciji lokalnih projekata.

Evropske integracije i međunarodna saradnja

Približavanje Srbije Evropskoj uniji za lokalnu samoupravu znači prilagođavanje evropskim pravilima, vrednostima i standardima u većini oblasti rada, što nameće brojne zahteve, tim pre što se oko 70% odsto svih obaveznih propisa unutar EU primenjuje na lokalnom nivou. Prepoznali smo značaj ove teme, te su na 40. skupštini SKGO usvojene Polazne osnove za izradu Okvirnog dokumenta o uticaju pristupanja i članstva Srbije u EU na lokalnu samoupravu.

Da bi potrebe lokalnog nivoa bile uvažene, neophodno je uključiti lokalnu samoupravu i SKGO u proces priprema na nacionalnom nivou, od

skrikinga propisa, preko pregovora o pristupanju EU, do programiranja sredstava iz EU fondova. U tom smislu predstavnici SKGO će učestvovati u podgrupama za pregovore sa EU, u izradi Nacionalnog programa za preuzimanje pravnih tekovina EU kao i u programiranju IPA programa prekogranične saradnje.

Kad je reč o saradnji sa domaćim i međunarodnim institucijama i organizacijama, nastavili smo aktivnosti u oblasti saradnje sa nacionalnim institucijama na bilateralnoj i multilateralnoj osnovi.

Informisanje i izdavaštvo

Tokom prethodne godine internet prezentacija SKGO je redizajnirana tako da odgovara potrebama članica, a u smislu dizajna je prilagođena najnovim trendovima. Naša prisutnost u medijima i prepoznatljivost u javnosti značajno su podignute.

U skladu sa razvojem i rastom popularnosti i značaja online komunikacije, bili smo aktivni i na društvenim mrežama poput Facebook-a ([Facebook.com/skgo.sctm](https://www.facebook.com/skgo.sctm)) i Twitter-a (twitter.com/skgo_sctm).

Objavili smo brojne priručnike i publikacije, a treba istaći da smo tokom prošle godine pripremili novi stručni časopis "Polis – časopis za javnu politiku".

Ovo su zaista samo neke od aktivnosti koje smo sprovedi tokom prethodne godine. Mnogo toga je urađeno, a značajni ciljevi i krupni zadaci postavljeni su i za ovu godinu. Pozivamo vas na saradnju, jer samo učešćem svih značajnih aktera možemo stvoriti bolje uslove za rad lokalne samouprave kao servisa u službi svojih građana. ■

**SAMO UČEŠĆEM
SVIH ZNAČAJNIH
AKTERA MOŽEMO
STVORITI BOLJE
USLOVE ZA
RAD LOKALNE
SAMOUPRAVE
KAO SERVISA U
SLUŽBI SVOJIH
GRAĐANA.**

ZNAČAJNA ULOGA LOKALNIH SAMOUPRAVA U PROCESU PRISTUPANJA EU

Lokalna samouprava je ključni nivo za uspešnost sprovođenja evropskih integracija, kako u pogledu primene standarda, vrednosti i propisa Evropske unije, tako i u pogledu primene i sprovođenja projekata koji se finansiraju iz EU, ali i informisanja građana Srbije šta ih čeka u procesu integracija. Ovo je samo jedan od brojnih zaključaka 40. redovne skupštine Stalne konferencije gradova i opština, koja je održana u sredu, 12. decembra u beogradskom centru „Sava“. Tema ovogodišnje Skupštine bila je „Lokalna samouprava u procesu pristupanja Srbije EU“.

U uvodnom delu prisutnim predstavnicima gradova i opština obratili su se: Verica Kalanović, ministarka regionalnog razvoja i lokalne samouprave, Dragan Đilas, gradonačelnik Beograda, Vensan Dežer, šef Delegacije Evropske unije, Erl Linberger, otpravnik poslova ambasade SAD, Žan Danijel Ruh, ambasador Švajcarske Konfederacije, Torgni Svenungson, predstavnik ambasade Kraljevine Švedske.

Kalanović: Potrebna suštinska decentralizacija

„Srbija će u narednom periodu morati da promeni Ustav kako bi obezbedila suštinsku decentralizaciju, koja je nužnost i neophodnost na putu ka Evropskoj uniji. Zbog toga u taj proces moramo da uđemo hrabrije“, rekla je Verica Kalanović, ministarka regionalnog razvoja i lokalne samouprave.

Opređenjenje Vlade Srbije je punopravno članstvo u EU, i to je cilj koji se,

kako je istakla, mora ostvariti „zbog nas samih“, jer je važno da Srbija bude uređena i ekonomski stabilna zemlja.

Odluku Saveta EU, da u martu ponovo razmatra da li Srbija ispunjava uslove za dobijanje datuma pregovora o članstvu, Kalanovićeva smatra ohrabrujućom.

„Naš evropski put nije ni ravan ni lak, naprotiv, težak je, ali smo čvrsto odlučili da postanemo članica EU“, ukazala je ministarka regionalnog razvoja i lokalne samouprave dodavši da nije svejedno da li će taj put Srbija da pređe „fićom ili fiјatom 500L“.

Osim suštinske decentralizacije, ona smatra da gradonačelnici i predsednici opština treba da budu birani na neposrednim izborima.

Đilas: EU kao garant kvaliteta

Koliko je značajna uloga lokalnih samouprava u procesu pristupanja EU govori podatak se da oko 70 odsto svih regulativa i propisa u zemljama EU sprovode na lokalnom nivou, naglasio je Dragan Đilas, gradonačelnik Beograda.

„Evropska unija je, bez sumnje, danas najbolje mesto za život, jer ona znači pravila, red i garanciju kvaliteta, ali i pristup nekim fondovima. Mislim da su prve tri stvari važnije, da one mnogo više garantuju bolji život građanima nego pristupni fondovi. Obaveza je svih nas da, ne čekajući dan za početak pregovora o ulasku u EU, učinimo sve što zaista možemo, da se promenimo i budemo bolji“, rekao je Đilas.

KALANOVIĆ: HRABIJE U PROCESU DECENTRALIZACIJE.

ĐILAS: 70% PROPISA SE SPROVODE NA LOKALNOM NIVOU.

DEŽER: EU INVESTIRALA 23 MILIONA EVRA U OPŠTINE ŠIROM SRBIJE.

Dežer: Potrebna efikasna lokalna samouprava

Srbija je, prema oceni Vensana Dežera, šefa Delegacije Evropske unije u Srbiji, u proteklim godinama i mesecima dosta postigla, što su pohvalili i Brisel i 27 zemalja članica EU, ali se mora nastaviti dalje prema punopravnom članstvu u Uniji, čemu teži čitav ovaj region.

Dežer je skrenuo pažnju na odgovornost i značaj lokalnih vlasti, kao i na nužnost povećanja efikasnosti lokalne samouprave.

Prema njegovim rečima, glavni izazovi na tom putu jesu stabilnost uprave, koja mora biti zrela, jasna i održiva, kao i njena depolitizacija. Potom, utvrđivanje statusa državnog službenika, uvođenje elektronske vlade, bolje korišćenje resursa, podizanje kapaciteta pravosuđa, transparentnost i bolja kontrola rada uprava. Posebno je naglasio da se građani moraju posmatrati kao klijenti uprave.

„Decentralizacija je od ključnog značaja za pravu demokratizaciju na lokalnom nivou, a za to je potreban jasan pravni okvir“, rekao je Dežer.

On je pohvalio Stalnu konferenciju gradova i opština koja je najveća podrška svojim članovima i istakao da je EU investirala 23 miliona evra u opštine širom Srbije i najavio da gradovi i opštine sledeće godine mogu očekivati pomoć u iznosu od 4 miliona evra. EU će, kako je obećao, i ubuduće zajedno sa SKGO raditi na ljudskim resursima i predlozima zakonskih rešenja koja se tiču rada lokalnih samouprava. Posebno je pohvalio novi način prikupljanja

novčanih sredstava putem emitovanja municipalnih obveznica, što je prvi učinio Novi Sad, a kasnije i drugi gradovi u Srbiji.

Lincberger: Povoljni uslovi poslovanja

Erl Lincberger, otpravnik poslova ambasade SAD u Srbiji, stavio je akcent na značaj uloge lokalnih vlasti u stvaranju boljih uslova za poslovanje, podsetivši da američka vlada preko USAID saraduje sa SKGO od 2001. godine i pomaže razvoj lokalnih samouprava.

„Potrebno je da lokalne samouprave saraduju sa privredom. Opštine moraju da stvore povoljne uslove za poslovanje, tako što će administrativni poslovi biti manje složeni. Njihov cilj mora da bude privlačenje investitora i otvaranje novih radnih mesta“, rekao je Lincberger.

Ruh: Na usluzi građanima

Švajcarska takođe podržava evropski put Srbije, rekao je Žan Danijel Ruh, ambasador Švajcarske Konfederacije. On smatra da lokalna vlast i uprava moraju biti bliže građanima, budući da su one spona između građana

RUH: LOKALNA VLAST MORA BITI BLIŽE GRAĐANIMA.

SVENUNGSON: NEOPHODNO UVOĐENJE PRINCIPA DOBRE UPRAVE.

i centralne vlasti i da rade ono što ne može da se uradi na višim nivoima. Švajcarska je do sada preko SKGO donirala 3 miliona evra za institucionalnu podršku i pomogla 40 najnerazvijenijih opština.

„Izvanredne rezultate smo postigli u procesu decentralizacije. SKGO je puno učinila pri izradi nekoliko zakona koji su u interesu svih. Srpska vlada je donela nekoliko važnih zakona, među kojima je zakon kojim se svojina vraća opštinama“, rekao je Ruh i dodao da mora da se uspostavi što efikasniji sistem.

Svenungson: Razmena znanja i iskustva

Torgni Svenungson, savetnik u Ambasadi Švedske, rekao je da njegova zemlja odlično shvata značaj lokalnih samouprava, ne samo zato što se tamo primenjuju propisi, već i zato što one obezbeđuju ključne usluge građanima. Lokalne samouprave su prva instanca između građana i države, zato je neophodno uvođenje principa dobre uprave, kao i konstantan razvoj demokratije.

Prema njegovim rečima, naša zemlja je uspešno prošla nekoliko faza ka EU. Švedska je ohrabrena stavovima

iz Brisela i podržava Srbiju na njenom putu ka Uniji. Švedska je dala 30 miliona evra za podršku razvoju demokratije, rodnu ravnopravnost i zaštitu životne sredine.

„Naša saradnja je jaka i sa lokalnom i sa državnim upravom. Fokusirali smo se na različite aspekte javne administracije. Švedska vlada, delom preko Švedske asocijacije lokalnih vlasti i regiona, pomaže i saraduje sa SKGO u razmeni znanja i iskustva u jačanju lokalne uprave i pridruživanju EU. Pružamo i podršku u sprovođenju mera za podizanje kapaciteta, stvaranje centara za obuku, interne reorganizacije i strateško planiranje. Takođe saradujemo i na unapređenju regulatornog okvira za povoljnije poslovno okruženje“, istakao je savetnik u ambasadi Švedske.

SKGO u 2012. godini

Sumirajući rezultate rada, Saša Paunović, predsednik SKGO, naglasio je da su zbog izborne godine smanjene aktivnosti, ali je SKGO uticala na unapređenje finansiranja lokalnih samouprava i izborila se za neke izmene Zakona o finansiranju lokalne samouprave koje idu u njihovu korist.

„U odnosu na predlog, pomenen je početak primene zakona za velika pravna lica i posebne delatnosti. Proširen je krug obveznika firmarine i lista posebnih delatnosti za koje važe veće obaveze. Predviđeno je da jedinice lokalne samouprave mogu uz saglasnost Ministarstva utvrditi i veći iznos firmarine u posebnim slučajevima“, objasnio je Paunović i dodao da je na ovaj način obezbeđena veća pravednost finansiranja troškova lokalnih zajednica i umanjen gubitak njihovih prihoda.

Takođe, na ovaj način, otvorena su vrata da se male opštine spasu finansijske propasti u 2013. godini tako što će zadržati prihode od privrednih subjekata velike ekonomske snage koji posluju u njihovom okruženju.

Predsednik SKGO je istakao da se zalažu za potpuno ukidanje firmarine i umesto toga traže da se poslovanje oporezuje predvidivo i srazmerno ekonomskoj snazi privrednog subjekta.

„Za nas je neprihvatljivo sadašnje stanje, u kome su skoro svi poreski prihodi po osnovu samog poslovanja isključivo prihod državnog budžeta, te

očekujemo da se u budućnosti omogući i lokalnim samoupravama da učestvuju u porezima koji proističu iz samog poslovanja. Porez na zarade nije prihod po osnovu poslovanja, već je to porez koji plaća zaposleni građanin na osnovu mesta stanovanja”, rekao je Paunović.

On je, međutim, naglasio da SKGO nije zadovoljna visinom limita takse na upotrebu vozila i limita po kategorijama vozila. Jer prema usvojenom zakonu oni ograničavaju lokalne prihode na tek jednu trećinu stvarnih troškova održavanja saobraćajnica.

Osim ovoga, SKGO je radila na rešavanju pitanja dugovanja republičkih organa i institucija za ugovore i lokalne projekte zaključene u prošloj i ovoj godini.

„Na osnovu informacija 78 gradova i opština koji su do kraja prošle nedelje dostavili podatke, identifikovano je 24 različita konkursa ili fondova kroz koje republičke institucije nisu ispunile ugovorne obaveze. Ovim lokalnim samoupravama se duguje nešto više od 3 milijarde dinara, i to uglavnom za finansiranje komunalne infrastrukture, pre svega deponija, energetske efikasnosti, postrojenja za vode i putnu infrastrukturu”, rekao je predsednik SKGO i dodao da će sa Ministarstvom finansija pokušati da reše ovaj problem.

SKGO se takođe bavila odbranom postojećeg procenta poreza na zarade koji pripada lokalnim vlastima i iznosa transfera za lokalne vlasti u narednom državnom budžetu.

„Naš glavni protivnik u ovoj borbi bilo je uverenje određenih stručnih krugova, koji malo znaju o tome kako žive ljudi u Srbiji van univerzitetskih holova, da opštine i gradovi imaju previše para.

Imam potpuno razumevanje za činjenicu da u državnom budžetu treba naći dodatni novac. Nemam nikakvo razumevanje za stručnjake koji ne-

majući hrabrosti da ukažu na mesta u državnom budžetu na kojima se može štedeti, jer znaju da za to neće biti političke podrške, pa svoju stručnost pokazuju na primeru lokalnih vlasti koje nemaju puno mehanizama u javnosti da odbrane svoje stavove. Svima njima poručujem sledeće: da bi građani Srbije, za života, dobili elementarne životne uslove u koje spada tekuća voda ispravna za piće, odvođenje otpadnih voda, topla škola za decu i asfaltirana ulica, potrebno je između 4 i 7 milijardi evra. Da bi ovaj cilj bio postignut za deset godina, potrebno je dakle nedostižnih od 400 do 700 miliona evra godišnje”, objasnio je Paunović.

Tokom ove godine predstavnici SKGO učestvovali su u radu više radnih grupa ili dostavljali predloge tokom izrade više propisa koji se tiču lokalne samouprave, i to: Nacrt zakona

o izmenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi; Nacrt zakona o javnim preduzećima; Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona o trgovini; Nacrt Zakona o poljoprivrednim podsticajima i ruralnom razvoju; Nacrt zakona kojim se uređuje upis svojine nad nelegalno izgrađenim objektima; Uredba o koeficijentima za obračun i isplatu plata imenovanih i postavljanih lica i zaposlenih u državnim organima koja se primenjuje i na lokalnu.

SKGO je pokrenula inicijative za decentralizaciju inspekcija, kao što su poljoprivredna, tržišna ili turistička, in-

U SARADNJI SA MINISTARSTVOM FINANSIJA TOKOM 2012. GODINE, OBEZBEĐENA VEĆA PRAVEDNOST FINANSIRANJA LOKALNIH SAMOUPRAVA I UMANJEN GUBITAK NJIHOVIH PRIHODA.

spekcija rada. Potom, decentralizaciju nadležnosti odlučivanja o postojanju javnog interesa u procesu eksproprijacije kao posledica usvajanja Zakona o javnoj svojini, kao i izradu Metodologije za formiranje cena komunalnih usluga, jer se očekuje ukidanje centralne kontrole cena komunalnih usluga, što će povećati odgovornost lokalnih vlasti u ovoj oblasti.

„U sledećoj godini očekuje nas ukidanje naknade za korišćenje zemljišta, što otvara pitanje kako će ovaj gubitak prihoda lokalnih vlasti biti nadoknađen, za šta se nude različite ideje – od izmene poreza na imovinu do komunalne naknade ili komunalnog poreza”, ukazao je Paunović.

Tokom 2012. godine SKGO je pokrenula niz aktivnosti u oblasti podrške evropskim integracijama. Izrađene su i Polazne osnove za izradu Okvirnog dokumenta o uticaju evropskih integracija na lokalne samouprave. Nastavljena je saradnja i sa različitim evropskim institucijama, kao što je Komitet regiona EU i njegova Radna grupa za Zapadni Balkan. Takođe, Delegacija Republike Srbije u Kongresu lokalnih i regionalnih vlasti Saveta Evrope koju čine predstavnici lokalne samouprave i pokrajine Vojvodine učestvovala je na 22. plenarnom zasjedanju u martu u Strazburu, a njeni članovi na sastancima komiteta.

Odluke 40. skupštine SKGO

Na 40. skupštini SKGO jednoglasno je usvojena Deklaracija SKGO o poštovanju principa rodne ravnopravnosti na lokalnom nivou vlasti u Srbiji. Takođe, na radnom delu skupštine usvojen je i godišnji izveštaj o radu SKGO, koji je na početku zasedanja predstavio predsednik SKGO Saša Paunović. Usvojen je i izveštaj Nadzornog odbora SKGO o materijalno finansijskom poslovanju u 2011. godini i u prvih deset meseci ove godine, kao i predlog odluke o broju, delokrugu i finkcionisanju Stalne konferencije gradova i opština. Generalni sekretar SKGO Đorđe Staničić rekao je da će po ovom predlogu biti organizovani izbori SKGO sledeće godine. Ovogodišnja Skupština SKGO organizovana je u okviru Programa „Podrška lokalnim samoupravama u procesu evropskih integracija”, koji finansijski podržava Kraljevina Švedska. ■

Saša Paunović **Predsednik SKGO i predsednik opštine Paraćin**

UVAŽITI GLAS LOKALNE SAMOUPRAVE PRI DONOŠENJU ZAKONA

Stalna konferencija gradova i opština će i ubuduće insistirati na očuvanju lokalnih prihoda u smislu fiskalne neutralnosti. Neće tražiti povećanje poreza, već samo da lokalni budžeti ne budu manji nego što jesu. Tražiće da prikupljanje poreskih prihoda bude efikasnije i pravednije. Kada je reč o donošenju zakona insistiraće da organizacija koja okuplja gradove i opštine, obavezno bude konsultovana pre donošenja propisa koji se tiču lokalne samouprave.

„Za nas je ključni korak napred u zakonodavstvu da imamo mehanizam da budemo pitani i da damo mišljenje“, kaže u intervjuu Saša Paunović, predsednik SKGO i predsednik opštine Paraćin.

■ Lokalna samouprava: Šta je najveći uspeh SKGO u 2012. godini?

Teško je izdvojiti posebne uspehe organizacije u izbornoj godini, jer smo pola godine proveli u izborima i konstituisanju novih organa vlasti na državnom i lokalnom nivou. Ako bih izvajao nešto što smatram posebnim, ne bih se vezivao za konkretne poslove koje smo radili sa ministarstvima, već na prostu činjenicu da smo dokazali da organizacija može da radi i postoji i kada prođu izbori sa nekim novim gradonačelnicima i predsednicima opština. Dokazali smo da postoji zajednički interes svih lokalnih vlasti u odnosu na centralnu vlast i da postoji jasan kontinuitet rada organizacije. To nije dovođeno u sumnju ni ranije, ali lepo je kada vidimo da se svi možemo složiti. Sлагali smo se više puta tokom protekle decenije oko zajedničkog interesa i nastupa prema centralnoj vlasti. Ta vrsta jedinstva organizacije i ciljeva, kao i potpunog razumevanja svih predstavnika lokalnih vlasti, čini mi se kao bitan uspeh u ovom promenljivom vremenu u Srbiji. Bitno je da postoji institucija koja je stabilna i zna šta hoće, a SKGO, bez sumnje to jeste.

■ Lokalna samouprava: Kako ocenjujete saradnju sa državnim organima, i da li mislite se glas lokalne samouprave dovoljno čuje?

Dobro smo saradivali, čak i iznad očekivanja sa Ministarstvom finansija i privrede i Ministarstvom regionalnog razvoja i lokalne samouprave, oko

donošenja zakona koji se odnosi na finansiranje lokalne samouprave. Da bi saradnja bila uspešna, ona mora da bude obostrana, što ovom prilikom jeste bila. Ministri su dolazili na sednice Predsedništva SKGO i uspeali smo da u jednom značajnom delu izmenimo predloge zakona, koje je Vlada Srbije već usvojila. Na taj način smo zaštitili najmanje jedinice lokalne samouprave. Konkretno, izmenama odredbi Zakona o finansiranju lokalne samouprave, koje se odnose na firmarine omogućeno je malim opštinama, koje imaju velike sisteme da zadrže značajne prihode od firmarina u nekim posebnim slučajevima. Mislim na Kladovo, Majdanpek, Surdulicu i slične.

Kada je reč o legalizaciji, učestvovali smo u pripremi Nacrta zakona o katastarskoj legalizaciji. Sada je to dovedeno u pitanje zbog odluke Ustavnog suda. Pošto još nema konkretnog zakona, ne mogu reći da li smo bili uspešni, ali smo imali priliku da iznesemo stavove. Pokušali smo da zaštitimo interese lokalne zajednice u očuvanju prihoda gradova i opština. Mislim da postoji dosta prostora da se pomogne onima koji su nelegalno gradili i nikoga nisu ugrozili da legalizuju svoju imovinu. Ali da sa druge strane, mogu u nekom razumnom roku, da izmire i svoje obaveze prema društvu. Jer društvo njima treba da isporučuje neke usluge u vidu infrastrukture.

■ Lokalna samouprava: Koje su slabosti lokalne samouprave u Srbiji i na koji se način mogu otkloniti?

Prvo, lokalna samouprava nema instrumente za postupanje u raznim inspekcijama poslovi, kao što su tržišna, poljoprivredna ili veterinarska inspekcija. Za nas nije bitan celokupan opseg rada tih inspekcija. Bitne su nam mogućnosti rešavanja problema koji jesu posao lokalne samouprave ili bi trebalo da budu, a mi tu mogućnost još nemamo. Rešenje bi bilo spuštavanje nadležnosti postojećim opštinskim inspekcijama da postupaju u takvim slučajevima kako ne bismo povećavali administraciju. Ono što bi zadovoljilo lokalne samouprave jeste nešto što bi se zvalo šira komunalna inspekcija koja bi došla nove nadležnosti.

Drugo je finansiranje. Uspeli smo da sprečimo smanjenje lokalnih izvornih prihoda. Bitno je očuvati lokalne prihode i stvoriti instrumente za prikupljanje novih prihoda koji bi omogućili da budu rešeni i neki konkretni lokalni problemi. Recimo, ako bi neko selo u opštini Paraćin odlučilo da uvede neku uslugu, bilo da je prskanje komaraca ili poboljšanje javne rasvete koju građani hoće da plate, to ne bi mogli. Jer, ne postoji nijedan dobar instrument kojim bi mogli da finansiraju tu vrstu usluge. Teoretski postoji samodoprinos, ali njega nije moguće uvesti jer je nepravedan. Porez na imovinu je neupotrebljiv u ovom slučaju, jer će samo 20 odsto kuća u tom selu ući u obuhvat naplate.

Glavna stvar je pitanje političke stabilnosti, nezavisnosti lokalne vlasti i donošenje odluka koje su u interesu građana, a ne nekih političkih ili biznis krugova. U ovom trenutku imamo otuđenje lokalne politike od građana. U smislu, da lokalna vlast može da postoji kao lokalna koalicija, iako nema nikakvu logiku u odnosu lokalnih političkih snaga budući da građani za to nisu glasali. Može da postoji kao takva i pitanje je kakve će odluke da donosi.

■ Lokalna samouprava: Šta po Vašem mišljenju treba da budu prioriteti gradova i opština u 2013. godini?

Za SKGO jeste prioritet učestvovanje u donošenju zakona koji će se menjati. Naknada za korišćenje građevinskog zemljišta po zakonu koji je na snazi treba da bude zamenjena komunalnom naknadom. Ne očekujem da će se to desiti. Možda će u tom smislu biti izmena zakona o porezu na imovinu ili zamena komunalnim porezom. To su neki predlozi koji se ovog trenutka čuju u stručnim krugovima. Očekuje nas izmena Zakona o planiranju i izgradnji, izmena Zakona o lokalnoj samoupravi kao i izmene drugih zakona. Tako da taj deo učešća SKGO u razgovorima i pregovorima sa centralnim vlastima jeste ključna stvar za sledeću godinu. Sve su to zakoni koji mogu ozbiljno da pogode lokalnu samoupravu ili ozbiljno da joj pomognu. ■

PANEL I

STRATEŠKO PLANIRANJE ULOGE LOKALNIH SAMOUPRAVA U PROCESU PRISTUPANJA EVROPSKOJ UNIJI

Moderator ovog panela, Vladimir Pavlović, ekspert SKGO za evropske integracije, u svom uvodnom govoru ukazao je na to da je „vremenski period“ za otpočinjanje pristupnih pregovora za ulazak u EU „bliži i opipljiviji nego ikad“. On je istakao da lokalne samouprave igraju važnu ulogu u tim pregovorima. „Proces pristupnih pregovora, koji se vodi na centralnom nivou, ne može biti kvalitetan ukoliko ne podrazumeva aktivno učešće lokalnih samouprava“, naveo je Pavlović.

Prema njegovim rečima, gradovi i opštine moraju da budu spremni za pregovore, dodajući da strateško planiranje toga mora odmah da se uradi.

su svi projekti iz oblasti životne sredine uslovljeni time da se oni koji su odobreni realizuju.

Vladimir Pavlović se osvrnuo na Miričevo izlaganje, rekavši da je Nacionalni program za usvajanje pravnih tekovina veoma bitan kao strateški okvir i da SKGO želi da se uključi u njegovu izradu, posebno u delu o troškovima. „Uloge nacionalnih asocijacija u pristupnim pregovorima sa EU su veoma značajne, jer predstavljaju most između centralnih i lokalnih vlasti“, objasnio je Pavlović.

Hokan Gustafson, izvršni direktor SKL Internacional iz Švedske govorio je o iskustvu te zemlje u pristupnim pregovorima i podsetio da su oni trajali

Ognjen Mirić, zamenik direktora Kancelarije za evropske integracije Vlade Srbije i koordinator za EU fondove

Hokan Gustafson, izvršni direktor SKL Internacional iz Švedske

Đorđe Staničić, generalni sekretar SKGO

Ognjen Mirić, zamenik direktora Kancelarije za evropske integracije Vlade Srbije i koordinator za EU fondove, ukazao je na četiri teme koje su od velikog značaja za pregovore sa Unijom - Akcioni plan, Nacionalni program za usvajanje pravnih tekovina EU, budžet EU za 2014-2020. godinu i problemi u sprovođenju projekata.

Mirić je objasnio da je izrada Nacionalnog programa za usvajanje pravnih tekovina EU počela i obuhvatiće period od 2013. do 2016. Kako je istakao, ovaj program će biti gotov u prvom kvartalu sledeće godine. On je ukazao i na probleme u sprovođenju projekata, navodeći da se oni pojavljuju čim se projekti odobre, što dovodi do teškoća u samoj realizaciji. Mirić je podsetio da

oko pet godina, a da je Švedska u EU ušla još 1995. godine. On je prisutnima poručio da moraju da iniciraju da vlada zajedno sa njima radi analize i razmatra primenu tekovina EU. „Lokalne samouprave u Švedskoj su shvatile da ulazak u EU ne podrazumeva samo finansiranje, već i strukturnu politiku, i da moraju da se uključe u taj proces“, naveo je Gustafson.

Đorđe Staničić, generalni sekretar SKGO i takođe jedan od panelista, predstavnicima lokalnih samouprava je objasnio da je strateško planiranje važno ukoliko žele da se predstave građanima Srbije i EU. „Za to je potrebno znanje, vreme i upornost i želja da se u tome i uspe. Prepreke pravimo najčešće sami, te stoga moramo da sebi

postavimo prave ciljeve i prioritete. Vlada Srbije mora da prepozna to da će 70 odsto pravnih tekovina EU pasti na leđa lokalnih samouprava“, istakao je Staničić.

On je ukazao i na to da je za izradu strategije jednog grada ili opštine potrebno oko 12 meseci, dodajući da je to napor koji mora da se učini kao predušlov napretka. Staničić je podsetio prisutne na bazu podataka o projektima lokalnih zajednica koja se nalazi na sajtu SKGO. Generalni sekretar SKGO je, takođe, naveo da je u narednom periodu potrebno više se baviti problemom da strateški dokumenti gradova i opština nemaju vezu sa državnim strategijama u pojedinim oblastima.

„Isto tako, nemamo institucionalnu

mogućnost da se lokalne samouprave udružuju u izradi strategija i pitanje je kako da dođemo do nivoa međuopštinske saradnje? U tom smislu je važna uloga regionalnih razvojnih agencija, koje zaista uspešno rade i sve više pokazuju da bez njih teško da možemo da dođemo do okupljanja gradova i opština oko regionalnih strategija“, rekao je Staničić.

Pavlović je dodao da će problem međuopštinske saradnje biti veći u pristupnim pregovorima Srbije sa EU, dodajući da će SKGO u narednom periodu pripremati lokalne samouprave za spomenute pregovore. Na kraju panela, Hokan Gustafson je dodao da SKL Internacional ima odličnu saradnju sa SKGO, i to posebno u oblasti evrointegracija. ■

PANEL II

UTICAJ PROCESA PRISTUPANJA EVROPSKOJ UNIJI NA LOKALNE SAMOUPRAVE I SKGO – UPOREDNA ISKUSTVA

Kakav je uticaj pristupanja Evropskoj uniji na lokalne samouprave, pitanje je na koje su, kroz panel diskusiju, pokušali da odgovore učesnici iz drugih zemalja, i to kroz svoja neposredna iskustva.

Kroz razgovor, ponuđeni su modeli nacionalnih asocijacija sa stanovišta primene novih standarda i evropskih vrednosti u lokalnim politikama. Ova uporedna iskustva bi mogla, kako su ocenili panelisti, da omoguće našim lokalnim liderima da izvuku konkretne poruke i putokaze.

U uvodnoj reči je Aleksandra Milić, šefica Službe za evropske integracije i međunarodnu saradnju SKGO podsetila da do sada nije na adekvatan način prepoznat uticaj evropskih integracija na lokalnom nivou, iako je on po našim i saznanjima drugih zemalja, izuzetno veliki. Zato je Stalna konferencija gradova i opština ocenila da ne postoji strateški pristup, pa ni mehanizam koji bi na adekvatan način uvažio potrebe lokalnih samouprava u ovom procesu, i pripremila Okvirni dokument o uticaju evropskih integracija na lokalne samouprave.

Na pitanje koliko i kako su lokalne samouprave primenjivale nove evropske standarde, kako je proces evropskih integracija uticao na donošenje odluka na lokalnom nivou, da li su izvršene određene promene unutrašnjih struktura na lokalnu, da li su se i u kolikoj meri evropske integracije odrazile na finansiranje lokalnih samouprava - prva je pokušala da odgovori Ginka Čavdarova, generalni direktor Nacionalne asocijacije opština Bugarske (NAMRB): „Mi smo mislili da će ceo proces biti lak, ali smo se prevarili. Zato i vi obratite pažnju jer sve zavisi koliko ćete, u ime lokalnih samouprava, biti aktivni u njemu. U Bugarskoj je u prve dve godine naizgled sve bilo u redu, ali nakon pristupanja smo shvatili da nismo dobro procenili naše realne finansijske mogućnosti, da nismo znali koja su nam očekivanja“.

Bugarska je, navela je primer Čavdarova, imala rok da za pet godina zatvori

Ginka Čavdarova, generalni direktor Nacionalne asocijacije opština Bugarske (NAMRB)

Tomas Prorok, zamenik izvršnog direktora KDZ

sve regionalne deponije koristeći sve evropske standarde. Nakon toga su shvatili da nije bilo dovoljno novca, ni domaćeg ni iz donacija, da bi se pokrilo sve ono na šta su se sami obavezali.

„Na isti način je funkcionisao i sistem na koji smo se obavezali u vezi sa pogonima za preradu otpadnih voda. Ideja je bila da u svakom gradu koji ima više od 10.000 stanovnika otvorimo nove pogone, ali se to pokazalo težim nego što smo prvobitno mislili jer čak i sada, šest godina od pristupanja mi i dalje gradimo veoma skupe pogone. I zbog toga je moja poruka da treba da budete deo pregovora, da procenite sve veze sa budućim opštinskim aktivnostima. To je jedini način da se izbegnu i finansijske zamke jer će sve te aktivnosti povećati cene koje će građani plaćati nakon toga. Grantovi su dobri i projekti su odlični, ali šta nakon toga. Nastavak tih aktiv-

NA PANELU SU PONUĐENI MODELI NACIONALNIH ASOCIJACIJA SA STANOVIŠTA PRIMENE NOVIH STANDARDA I EVROPSKIH VREDNOSTI U LOKALNIM POLITIKAMA.

nosti može koštati opštine čak i duplo više“, istakla je Čavdarova i poručila da svi budu mnogo aktivniji već na lokalnu: „Učestvujete u svemu, predložite. Gledajte sve stvari sa praktične tačke gledišta, šta to zaista znači za građane“.

Jelena Drenjanin, predstavnik lokalne samouprave Kraljevine Švedske predstavila je drugačija iskustva:

„Pripreme su vrlo važne, čak i ključne. Švedska je, pre nego što je tražila da se učlani u EU, ispitivala kakve bi sve imale konsekvence ulaskom u EU i došli smo do zaključka da su ti uticaji na opštine i regije marginalni jer su naše opštine i regije već veoma snažne i po zakonu i po uticaju. U Švedskoj su promene nakon ulaska u EU bile zanemarljive. Desile su se samo u dve stari. Naučili smo da budemo obazriviji u davanju pomoći pa se više ne dešava da dajemo pomoć koja ne stimuliše razvoj drugih. A druga

se promena odnosi na javne nabavke i kontrolu svega što opštine kupuju“, navela je Drenjanin, a na pitanje kakav je odnos između ministarstava i lokalne samouprave, odgovorila je - dobar.

Tomas Prorok, zamenik izvršnog direktora KDZ - Centar za istraživanje javne uprave/korporacije za menadžment konsalting i profesionalnu obuku u Austriji takođe je ukazao da se sve bazira na pripremama i dobroj komunikaciji između centralnog i lokalnog nivoa, jer nije reč o konkurenciji već savezima.

„Vrlo je važno znati uloge već u samim pregovorima o pristupu EU, a tu je najvažnija ona koju imaju nacionalna tela. Dakle, pregovori koji se vode na centralnom nivou su ključni, jer su ti problemi i interesi zaista od najvećeg značaja. Lokalni pregovori su samim tim u drugom planu i pod uticajem centrale“.

Diskusija je nastavljena u traganju za odgovorom kako se preslikavanje evropskih politika odrazilo na nadležnosti lokalne samouprave, pre svega na njihove kapacitete i finansije“.

Ginka Čavdarova je dala bugarski primer: „Administrativni i finansijski kapaciteti su se pokazali kao okosnica jer svi novi propisi i zakoni podrazumevaju upravo njih. Mi smo četiri puta menjali zakone o javnim nabavkama upravo zato jer ti kapaciteti nisu bili na zadovoljavajućem nivou. A čak ni sad nemamo normalan zakon koji bi normalno sproveli“.

I sa finansijama se zahteva oprez jer, kako kaže, primena svakog evropskog standarda i propisa traži dodatnu finansijsku podršku jer se u suprotnom može stvoriti finansijski jaz:

„Opštine praktično moraju da plate dodatne nametnute troškove od kojih nikada najverovatnije neće imati nikakve prihode“.

A da bi se evropska regulativa bezbolno preslikala neophodna je i pravilna primena ovih evropskih propisa i to od samog početka:

„Za naš region je tipično da potcenjujemo tu proceduru misleći da to nije toliko važno, ali se ispostavilo da ni tu nismo bili u pravu jer određene opštine nisu dobile sredstva upravo zato što nisu sprovodile sve te zacrtane korake već su primenjivale "balkanski model", upozorila je Ginka Čavdarova i ukazala na još jednu "administrativnu" poteškoću:

„Iako smo od početka postavili novu administraciju, pokazalo se da nova

uprava dobro govori engleski, ali da mnogi nisu imali menadžerske sposobnosti i nisu znali kako da prave nove projekte i kako da njima rukovode i greške su bile neminovne. Zato smo poostriili unutrašnju organizaciju, sve opštine imaju internu reviziju koja kontroliše finansijske sisteme kako bi sve teklo kako treba prilikom sprovođenja projekata EU“.

Jelena Drenjanin, predstavnik lokalne samouprave Kraljevine Švedske

Izazov koji su prošle sve stare članice, a nesumnjivo očekuje i nove, odnosi se na - kadar. A posebno na zadržavanje uspešnih menadžera u lokalnoj upravi.

„Jako je teško da se dobri stručnjaci zadrže na tim pozicijama zbog malih plata i pravo je pitanje kako ih motivirati“, nastavila je Ginka Čavdarova. „Mi smo u početku ulagali mnogo novca u stvaranje eksperata, u njihove treninge i putovanja, da bi nakon dve tri godine mnogi od njih otišli u privatne kompanije. Nakon toga smo te evropske stručnjake na lokalnom nivou dodatno finansirali ako ostanu na lokalnoj, ali ni to nije bila baš dobra odluka jer su onda ti stručnjaci sa lokala želeli da rade samo na tim, a ne na evropskim projektima. I sad tragamo za balansiranim pristupom. A to nije nimalo lako ni na centralnom nivou“.

Jelena Drenjanin, predstavnik lokalne

kalne samouprave Kraljevine Švedske predložila je drugačije rešenje:

„Švedska je mala zemlja, ima devet miliona stanovnika i 300 opština. Mi ne možemo da se organizujemo da svaka opština ima eksperte. Zato je vrlo važno osnovati jednu jaku asocijaciju i samim tim udružiti sve kompetencije. Ta bi asocijacija davala podršku lokalnim samoupravama, ali bi u njeno ime pregovarala i sa Vladom oko svih pitanja jer je jaka, jedinstvena i ima potrebno znanje.“

A da je korupcija i fluktuacija kadrova problem i evropskih zemalja ukazao je i Tomas Prorok, ali on rešenje vidi u dobrim vođama. Kako je objasnio, lideri na lokalnoj su ti koji moraju da vode računa da zadrže dobre kadrove, a to mogu tako što čuvaju kontinuitet u projektima.

„Demotivišuće je ako jedan projekat traje samo u vreme jednog izbornog ciklusa. Ne mogu lideri stalno da se smenjuju i napuštaju započeto. Poenta je da se svaki posao radi kontinuirano. I borba sa korupcijom mora da bude neprestana i sistematska. Austrija to rešava i na nacionalnom i na regionalnom, ali i na lokalnom nivou“.

„Mi imamo antikorupcijske programe. Imamo čitavu antikorupcijsku strukturu, dežurne telefone otvorene za žalbe pa građani mogu uvek da se žale i da prijavljuju nepravilnosti“, rekao je Tomas Prorok i preporučio da prepisemo ovaj mehanizam koji se pokazao delotvornim.

On je dodao i da građani i rukovodstvo u svim zemljama koje razmišljaju o pridruživanju Evropskoj Uniji, moraju da žive po pravilima kao da su već tamo.

„Moraju svi da se vežbaju i treniraju da rade po novim pravilima. A ne da se i dalje govore da ih nije briga i da sumnjaju u evropske tekovine“.

U cilju unapređenja uloge lokalne samouprave u pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji, i to u oblasti unutrašnjih priprema lokalne samouprave i delovanja prema nacionalnom, pokrajinskom i evropskom nivou, gradovi i opštine:

- Smatraju da je lokalna samouprava ključni nivo za uspešno sprovođenje procesa evropskih integracija, kako u pogledu primene standarda i vrednosti sadržanih u evropskim propisima, tako i u pogledu pripreme i implementacije projekata koji se finansiraju iz evropskih sredstava i informisanja građana o tome šta ih čeka u procesu integracija i posle stupanja u članstvo;
- Ističu neophodnost lokalne samouprave da unapredi svoje administrativne kapacitete za preuzimanje obaveza iz evropskih propisa, primenu evropskih standarda i vrednosti, kao i za pripremu i sprovođenje evropskih projekata;
- Naglašavaju svoju spremnost da, uz podršku centralnih vlasti, sprovedu modernizaciju, profesionalizaciju i departizaciju lokalne administracije, uz uspostavljanje i unapređenje organizacionih oblika za evropske poslove u lokalnoj samoupravi, što bi doprinelo boljoj internoj i eksternoj komunikaciji o evropskim pitanjima;
- Ističu da je neophodno da se, uz saradnju sa centralnim vlastima, osmisle načini za borbu protiv korupcije koja mora biti neprestana i sistemska, uz primenu antikorupcionih programa i uspostavljanje anti-korupcijske strukture na lokalnom nivou;
- Ukazuju na važnost preduzimanja mera za sprečavanje fluktuacije i odliva kadrova iz lokalne samouprave i obezbeđivanje kontinuiranosti projekata i nakon promena posle izbora;
- Preuzimaju obavezu da, uz podršku centralnih vlasti, zaposlene u lokalnoj samoupravi konstantno obrazuju u pogledu evropskih propisa i politika, stranih jezika, informatičke pismenosti, kao i menadžerskih, odnosno sposobnosti kreiranja i upravljanja projektima;
- Iskazuju spremnost da, kada je u pitanju povlačenje sredstava iz evropskih fondova i primena preuzetih obaveza iz evropskih propisa, unaprede svoje kapacitete u oblasti lokalnih finansija za primenu pro-

GRADOVI I OPŠTINE REPUBLIKE SRBIJE,
ČLANOVI STALNE KONFERENCIJE GRADOVA I OPŠTINA
- SAVEZA GRADOVA I OPŠTINA SRBIJE,
OKUPLJENI NA SKUPŠTINI STALNE KONFERENCIJE
GRADOVA I OPŠTINA USVOJILI SU ZAKLJUČKE.

ZAKLJUČCI 40. SKUPŠTINE SKGO

pisa i standarda, što podrazumeva kvalitetno i odgovorno upravljanje finansijama, postojanje interne revizije i kontrolnih sistema i podizanje kapaciteta za primenu evropskih pravila javnih nabavki;

- Smatraju da je od suštinske važnosti da lokalna samouprava ima unapred pripremljene projektne predloge za finansiranje iz evropskih fondova, dobro poznaje evropska pravila i procedure i aplicira na više programa i mera, uz obezbeđivanje konkurentnosti u odnosu na druge gradove i opštine u zemlji i inostranstvu;
- Smatraju da je neophodno da se unapred

odobri mehanizam podele odgovornosti u slučaju eventualnih finansijskih korekcija/sankcija kada je u pitanju sprovođenje projekata, te da posebnu pažnju treba posvetiti grantovima u oblasti zaštite životne sredine i energetske efikasnosti koji mogu imati i negativne posledice na povećanje cena komunalnih usluga nakon stupanja u članstvo;

- Ukazuju na zahtev da strateško planiranje na lokalnom nivou bude usklađeno sa nacionalnim i pokrajinskim prioritetima, uz uvažavanje prioriteta postavljenih na evropskom nivou i sa sistemom programskog budžetiranja za investicione projekte

i projekte finansirane iz Instrumenta pretpristupne pomoći Evropske unije i drugih fondova i programa, kao i na neophodnost primene SLOR (strategije lokalnog održivog razvoja) metodologije koju preporučuje Evropska komisija, uz unošenje prioriternih infrastrukturnih projekata u SLAP informacijski sistem;

- Upućuju na obaveznu pripremu dokumentacije za investicione projekte na osnovu izrađenog strateškog okvira, radi blagovremenog pristupa potencijalnim izvorima finansiranja iz evropskih sredstava i kreiranje javno-privatnih partnerstava na lokalnom nivou;
- Ukazuju na značaj regionalnog povezivanja i partnerstava između lokalnih samouprava za strateško planiranje regionalnog razvoja i implementaciju regionalnih infrastrukturnih projekata, što je od suštinske važnosti za broj odobrenih i sprovedenih projekata i primenu novih nadležnosti i standarda, naročito u oblasti vodosnabdevanja i upravljanja otpadom. Takođe, ističu neophodnost ustanovljavanja pravnog i institucionalnog okvira za međuopštinsku saradnju u izradi regionalnih strategija, pružanja usluga i realizaciji projekata;
- Ukazuju na neophodnost, u okviru implementacije projekata, pažljivog odabira ekspanzija, ugovarača i izvođača, kao i odgo-

vornog trošenja sredstava na evropskim i drugim projektima, uz doslednu primenu mehanizama monitoringa i evaluacije;

- Preuzimaju obavezu unapređenja komunikacije sa građanima o koristima i obavezama koje ih čekaju u procesu pristupanja, i uključivanja građana u donošenje odluka od značaja za razvoj lokalne sredine, radi legitimnosti odluke o ulasku u članstvo EU;
- Zahtevaju od centralnih vlasti blagovremeno uključivanje gradova i opština u proces evropskih integracija i proces pregovora, kako bi se njihove potrebe i interesi uvažili prilikom preuzimanja obaveza iz evropskih propisa od strane države, i kako bi se pružila podrška pregovaračkim strukturama Republike Srbije u cilju formiranja pregovaračkih pozicija koje predstavljaju interese lokalne samouprave i objektivno definisanih prelaznih perioda;
- Ukazuju centralnoj vlasti da će za nerealno preuzete obaveze u pristupnim pregovorima sa Evropskom unijom finansijske penale plaćati svi, odnosno najviše građani;
- Ističu da je neophodno da centralna vlast i lokalne samouprave ulože zajednički napor u izradu analiza i razmatranje primene tekovina Evropske unije, kao i da se omogući lokalnoj samoupravi da daje mišljenje o rezultatima obavljenog skrininga propisa u pregovarač-

kim poglavljima koja su od najvećeg značaja za njih;

- Ukazuju Vladi i Narodnoj skupštini Republike Srbije na činjenicu da je neophodan predušlov za uspeh evropskih integracija na lokalnom nivou puna ratifikacija Evropske povelje o lokalnoj samoupravi, odnosno primena principa supsidijarnosti u prenošenju nadležnosti i finansijske samostalnosti lokalne samouprave, uz dovoljnost finansijskih sredstava za obavljanje prenetih nadležnosti;
- Naglašavaju da je strateški pristup na svim nivoima u finansiranju velikih infrastrukturnih projekata u oblasti voda i upravljanja otpadom neophodan;
- Ističu neophodnost učešća lokalne samouprave u procesu izrade strateških planova na nacionalnom nivou;
- Ukazuju na potrebu kreiranja održivog sistema kofinansiranja projekata koji se sprovode iz evropskih fondova, odnosno zahtevaju od centralne vlasti da omogući lokalnoj samoupravi dodatnu finansijsku podršku za primenu evropskih standarda, jer će u suprotnom lokalne samouprave snositi dodatne nametnute troškove od kojih neće imati nikakve prihode. Takođe se zahteva da nacionalni nivo razvije modele tenderske dokumentacije u okviru javnih nabavki, i to za: izgradnju, isporuku robe i pružanje usluga;

>>>

40. SKUPŠTINA SKGO

- Preuzimaju obavezu da podrže centralnu vlast u pripremi praktičnijih i jednostavnijih procedura za apsorpciju sredstava iz evropskih fondova i programa;
  - Smatraju da je neophodno kreiranje sistema na lokalnom nivou za blagovremeno informisanje o posledicama primene određenih pravnih tekovina Evropske unije i evropskih politika na lokalni nivo i neophodnim institucionalnim, administrativnim i finansijskim kapacitetima za njihovu primenu, kako bi se ukazivalo nacionalnoj vlasti i nacionalnoj asocijaciji lokalnih vlasti na promene koje se moraju uvesti u narednom periodu;
  - Smatraju da je neophodno da se nacionalnoj asocijaciji obezbede informacije vezane za primenu evropskih politika potrebnih za zastupanje interesa pred pokrajinskim i centralnim vlastima za prioritetne teme (lokalni budžeti, potrebe za kofinansiranjem, sprovođenje evropskih propisa itd.);
  - Ukazuju na značaj bratimljenja i umrežavanja sa lokalnim vlastima u članicama Evropske unije, zajedničkog sprovođenja projekata, učešća u evropskim organizacijama koje okupljaju lokalne samouprave, saradnje sa Komitetom regiona, korišćenja postojećih resursa za povezivanje sa stranim strukovnim udruženjima (privredne komore, ekonomske diplomate, itd.), kao i odgovornog i racionalnog pristupa otvaranju kancelarija u Briselu.
- U cilju unapređenja uloge Stalne konferencije gradova i opština - Saveza gradova i opština u Srbiji (SKGO) u pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji, i to u oblasti podrške članstvu, delovanja prema nacionalnom, pokrajinskom i evropskom nivou i unutrašnjih priprema, gradovi i opštine:
- Ukazuju na to da je od suštinskog značaja da SKGO obezbedi članstvu redovan protok informacija o ključnim zakonskim inicijativama i mogućnostima finansiranja iz evropskih fondova i programa, kao i o obavezama koje proizilaze iz primene evropskih standarda u vremenskom roku dogovorenim kroz proces pregovora;
  - Smatraju da SKGO treba da pruža osnovnu i naprednu obuku lokalnoj samoupravi u oblasti evropskih integracija, pre svega za primenu propisa iz sektorskih politika Evropske unije;

- Upućuju na neophodnost da SKGO, u saradnji sa centralnom vlašću, razmotri mogućnosti razvoja sektorskih uputstava za jedinice lokalne samouprave za usklađivanje pravnih akata sa pravnim tekovinama Evropske unije koje će biti predmet pregovora, a koji će se primenjivati na lokalnom nivou, kao i da pruži podršku lokalnoj samoupravi u definisanju prelaznih perioda u pregovaračkim poglavljima od značaja za lokalnu samoupravu;
- Ističu nužnost da SKGO pruža podršku u izgradnji lokalne mreže eksperata relevantnih za oblast evrointegracija i da, u saradnji sa drugim akterima, razmotri mogućnosti osnivanja fonda za kreditno finansiranje projekata lokalne samouprave (beskamatno ili sa niskim kamatama) ili neki drugi vid pomoći lokalnoj samoupravi u pogledu kofinansiranja;
- Smatraju da Stalna konferencija gradova i opština treba da priprema uputstva i materijale za lokalnu samoupravu za pripremu i realizaciju projekata finansiranih iz evropskih fondova;
- Zahtevaju da SKGO nastoji da se unesu u Poslovnik o radu Narodne skupštine i Vlade Republike Srbije obavezne konsultacije sa lokalnim vlastima o relevantnim pitanjima u procesu evropskih integracija koje su od značaja za lokalni nivo vlasti;
- Ukazuju na potrebu da SKGO učestvuje u nacionalnom skriningu već usvojenih propisa i evropskih standarda u oblasti gde se primena odvija na lokalnom nivou i prati nacionalnu transpoziciju zakonodavstva Evropske unije u domaći pravni poredak, usmeravajući aktivnosti zastupanja ka izbegavanju nepotrebnih strogih pravila ili dodatne birokratije. U tom smislu, SKGO treba da se uključi u pripremu Nacionalnog programa usvajanja pravnih tekovina Evropske unije;
- Zahtevaju da nacionalna asocijacija, kao tačka okupljanja gradova i opština, ima značajno mesto u pristupnim pregovorima, da na aktivan način i potpuno pripremljeno, u zavisnosti od kapaciteta i raspoloživih informacija, učestvuje u relevantnim podgrupama za pregovore, posebno u poglavljima o suštinskog značaja za rad lokalne samouprave (priprema pregovaračkih pozicija i definisanje prelaznih perioda, odnosno izbegavanje

nerealnih rokova i obaveza, ispunjavanje merila za otvaranje i privremeno zatvaranje poglavlja) i nastoji da ugradi dimenziju lokalne samouprave u iste;

- Naglašavaju da je izuzetno važno da SKGO konstantno ukazuje nacionalnim vlastima da je u pregovorima od ključne važnosti izbegavanje preuzimanja obaveza koje se ne mogu ispuniti u određenom roku ili meri od strane lokalne samouprave;
- Ukazuju da SKGO treba da pruži podršku centralnim i pokrajinskim vlastima u pripremi strateških i akcionih planova imajući u vidu evropske prioritete, da učestvuje u programiranju sredstava iz EU fondova i programa kako bi se uvažili prioritete lokalne samouprave, i da se uključi u proces pripreme smernica za apliciranje za EU fondove i programe, uz učešće u IPA monitoring komitetu;
- Traže od SKGO da usmeri napore ka obezbeđivanju lokalnoj samoupravi jednakog pristupa u finansiranju i fer udela lokalne samouprave kao korisnika evropskih fondova u odnosu na ostale korisnike;
- Smatraju da, radi razmene iskustva sa jedinicama lokalne samouprave drugih zemalja i zastupanja interesa lokalne samouprave iz Srbije, SKGO mora saradivati sa evropskim institucijama i organizacijama, inicirati osnivanje Zajedničkog konsultativnog saveta sa Komitetom regiona i razmotriti opcije za svoje prisustvo u Briselu;
- Ukazuju na važnost izgradnje kapaciteta SKGO za podršku lokalnoj samoupravi u procesu evropskih integracija, poput jačanja jedinice za evropske integracije i centra za obuku, uz razmatranje mogućnosti za, po ugledu na evropske asocijacije, osnivanje sopstvenog preduzeća za pomoć opštinama u pripremi projekata finansiranih iz EU fondova, kao i obrazovanja zaposlenih u oblasti evropskih propisa, sektorskih politika, programa i fondova i znanja stranih jezika;
- Upućuju SKGO da oformi internu bazu podataka i informacija iz relevantnih oblasti rada lokalne samouprave, kako bi što kvalitetnije zastupala interese lokalne samouprave u procesu prilagođavanja zahtevima i standardima Evropske unije. ■

USVOJENA DEKLARACIJA SKGO O POŠTOVANJU PRINCIPA RODNE RAVNOPRAVNOSTI NA LOKALNOM NIVOU VLASTI U SRBIJI

Deklaracija SKGO o poštovanju principa rodne ravnopravnosti na lokalnom nivou vlasti u Srbiji jednoglasno je usvojena na 40. skupštini SKGO. Ovaj važan dokument usvojen je na predlog Radne grupe SKGO za rodnu ravnopravnost, a kao aktivnost u okviru programa „Podrška lokalnim samoupravama u Srbiji u procesu evropskih integracija“.

Usvajanjem ovog dokumenta, lokalne vlasti u Srbiji složile su se u tome da je rodna ravnopravnost nezaobilazni činilac demokratije i da ravnopravno učešće žena i muškaraca u procesima odlučivanja podiže legitimitet institucija na lokalnom nivou. Gradovi i opštine prepoznali su svoju odgovornost u razvijanju politika jednakih mogućnosti i pružanju usluga za građane i građanke uz uvažavanje rodne perspektive.

Članice SKGO iskazale su spremnost da se aktivno zalažu i deluju na poboljšanje ravnopravnosti žena i muškaraca kroz poštovanje svih zakonskih normi koje uređuju ova pitanja, zatim kroz saradnju sa drugim organizacijama, institucijama i lokalnim samoupravama koje su zain-

Milica Todorović, predsednica Saveta za rodnu ravnopravnost grada Pančeva

teresovane i aktivne u oblasti rodne ravnopravnosti, kao i kroz usvajanje i primenu Evropske povelje o rodnoj ravnopravnosti itd.

Osim toga, članice SKGO uputile su poziv Narodnoj skupštini i Vladi Republike Srbije, kao i relevantnim ministarstvima, da svako u svom domenu rada nastavi sa aktivnostima za unapređenje rodne ravnopravnosti.

Tekst Deklaracije o poštovanju principa rodne ravnopravnosti na lo-

RODNA RAVNOPRAVNOST JE NEZAIBILAZAN ČINILAC DEMOKRATIJE.

kalnom nivou vlasti u Srbiji dostupan je na vebajtu SKGO www.skgo.org i sajtu programa „Podrška lokalnim samoupravama u Srbiji u procesu evropskih integracija“ euintegracije. skgo.org.

Za sva dodatna pitanja možete kontaktirati Rozetu Aleksov, sekretarku Radne grupe za rodnu ravnopravnost SKGO, putem elektronske pošte rozeta.aleksov@skgo.org. ■

RODNA RAVNOPRAVNOST je nešto čemu posebno treba težiti u donošenju političkih odluka, na svim nivoima vlasti. Lokalne vlasti kao nivo upravljanja koji je najbliži građanima i čije se politike najviše osećaju u svakodnevnom životu, imaju odgovornost da budu upoznate sa principima rodne ravnopravnosti i da aktivno sprovedu politike koje će unapređivati situaciju u ovoj oblasti.

Evropska povelja o rodnoj ravnopravnosti, koju je potpisalo više od 1260 gradova u Evropi (četiri opštine u Srbiji), jeste dokument koji daje jasan pregled svih oblasti rada lokalne vlasti u kojima je neophodno uvažiti princip jednakih mogućnosti. Nacionalna strategija za poboljšanje položaja žena i unapređenje rodne ravnopravnosti i prateći akcioni plan predviđaju određenu ulogu lokalne samouprave, a najvažniji dokument je Zakon o rodnoj ravnopravnosti (Sl. glasnik RS 104/2009) kojim se pred opštine stavlja niz zadataka u ovoj oblasti.

40. СКУПШТИНА

СТАЛНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ ГРАДОВА И ОПШТИНА

САВЕЗА ГРАДОВА И ОПШТИНА СРБИЈЕ

